

Kaatsen: (top)sport of spel?

Voetbal en kaatsen zijn voorbeelden van sporten en ganzenbord en 'mens-erger-je-niet' zijn spelletjes. Hier kunnen we het met zijn allen wel over eens zijn, maar hebben we ons wel eens afgevraagd wanneer iets een sport is en wanneer een spel? Wat is het verschil tussen sport en spel, en is de grens niet vaag? Want schaken, dammen, biljarten, bridgen en darten zijn ook sporten. Voor we er erg in hebben is straks ook klaverjassen en rummikub een sport geworden.

Dat kaatsen een sport is vinden we duidelijk, maar hoe vaak relativieren wij de kaatsprestaties bij verlies op een ledenpartij met de opmerking: "It is mar in spultsje." In het kader van de discussie die deze winter gaande is over de vernieuwing binnen de kaatssport lijkt het mij een zinvolle vraag, om ons eens bezig te houden met het verschil tussen een sport en een spelletje. De KNKB heeft de topsport status verworven en dit brengt met zich mee dat er in toenemende mate geprofessionaliseerd moet worden. Dit is al gedeeltelijk gebeurd, maar wordt door een aantal van ons niet in dank afgenomen. Met andere woorden; maken we van kaatsen een topsport of blijft het 'in spultsje'?

Ik vond een leuk artikel van Jan W.I. Tamboer over 'Sports and Motor Actions' die probeerde de scheiding tussen sport en spel te maken. Sport heeft te maken met een demonstratie van lichamelijke vaardigheden. Lichamelijke bewegingen worden geassocieerd met activiteiten (motorische acties), waarbij de intentie van de activiteit bepaald of het wel of niet een sport is. Sport wordt gedaan in een georganiseerd verband (competities) met regels en voorschriften welke door de bond worden bepaald.

Ik heb de vraag ook aan een aantal mensen in de praktijk gesteld. Vrijwel iedereen antwoordde dat er bij sport in ieder geval getraind moet worden. De afgelopen winterperiodes hebben we het over de verschillende bouwstenen van trainingen gehad zoals conditie, snelheid, kracht, coördinatie en mentaliteit. Bij een groot aantal sporten zoals balsporten, zijn deze elementen allemaal in meer of mindere mate aanwezig. Maar er zijn ook genoeg sporten waarbij maar een deel van deze elementen aanwezig zijn zoals o.a. bij de loopnummers in de atletiek. Maar ook bij sporten als dammen en schaken zal veel getraind moeten worden waarbij we niet direct denken aan conditie. Het is nu wel duidelijk dat er bij biljarten en darten veel op techniek (coördinatie) getraind moet worden.

Maar ook bij veel spelletjes wordt je wel degelijk beter als je regelmatig speelt. Je ontwikkelt een zekere strategie van spelen.

Ja maar, zeiden een aantal mensen in de praktijk: "Er moet ook een competitie element in zitten anders is het geen sport." Je kunt dus winnen en verliezen. Maar dan moet het verschil tussen sport en spel wel zijn dat het een competitie met consequenties moet zijn, c.q. je moet kunnen promoveren en degraderen. Wanneer er geen consequenties aan winst en verlies worden verbonden blijft sporten 'in spultsje' De KNKB is het afgelopen jaar dus goed bezig geweest met 'Yn it fjoer fan it spul', wat betreft de hoofdklasse en eerste klasse. Maar is een ledenpartij dan wel een spultsje waarbij behalve de eer en een rollade niets op het spel staat. Nee, een van de belangrijkste verschillen tussen sport en spel is het zoveel mogelijk uitsluiten van geluk en toeval. Hoe meer je in staat bent als individu of als team met de begeleiding eromheen, om geluk en toeval uit te sluiten, des te meer ga je naar topsport. Nu is ook duidelijk waarom 'mens-erger-je-niet' een spelletje is. Je blijft afhankelijk van het gelukkig gooien met een dobbelsteen. Bij sporten wordt in ieder geval niet met een dobbelsteen gewerkt. Kijken we naar het kaatsen dan wordt er niet zoveel meer door het geluk bepaald. Er zijn niet zoveel uitnodigingspartijen meer waar je het 'geluk' van goede of slechte maten kunt hebben. De meeste partijen waren dit jaar vrije formatie partijen waarbij je je eigen maten

uitzoekt. Het gevolg is dat de betere kaatsers met elkaar formeren. Via een ingenieus systeem is er zelfs een gestuurde loting waarbij je in de eerste omloop in een cyclus maximaal een keer dezelfde tegenstander kunt loten. Je kunt je dus achteraf niet meer verschuilen achter een slechte loting. Bij tien parturen in de hoofdklasse is het dus het eerlijkste om een cyclus van negen wedstrijden te houden, waarbij ieder partuur precies een keer iedere tegenstander in de eerste omloop treft.

Door een goede en gerichte training en (medische) begeleiding kun je het toeval zoveel mogelijk uitsluiten. Alleen 'pure pech blessures' kun je niet uitsluiten. Met goede behandelingen en aangepaste trainingen worden overbelastingblessures zoveel mogelijk voorkomen. Op deze manier wordt toeval en geluk steeds meer buitengesloten, waardoor de concurrentie steeds eerlijker wordt. Dit wordt verstaan onder professionalisering van de sport en ik persoonlijk zie niet in wat hier mis mee is. Het nadeel van professionalisering is dat de kwaliteit van de toppers steeds beter wordt, waardoor fouten en toevalligheden steeds meer worden uitgesloten. En was tussenspel niet het gevolg van fouten?